

DEN SOCIALE INDSATS FOR BØRN OG UNGE I GRØNLAND

KORTLÆGNING AF AKTIVITETERNE 2011

11:24

ELSE CHRISTENSEN
HELLE HANSEN

11:24

DEN SOCIALE INDSATS FOR BØRN OG UNGE I GRØNLAND

KORTLÆGNING AF AKTIVITETERNE 2011

ELSE CHRISTENSEN
HELLE HANSEN

KØBENHAVN 2011
SFI – DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

DEN SOCIALE INDSATS FOR BØRN OG UNGE I GRØNLAND. KORTLÆGNING AF
AKTIVITETERNE 2011

Afdelingsleder: Anne-Dorthe Hestbæk

Afdelingen for børn og familie

Undersøgelsens følgegruppe:

Kisea Bruun, KANUKOKA

Dora Kleist, Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling

Aaja Chemnitz Larsen, Kommuneqarfik Sermersooq

Tina Dam Rasmussen, MIPI

Hannah Ilima Packness Wilson, Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling

Kirsten Ørgaard, Børne og Ungehuset I Nuuk

ISSN: 1396-1810

ISBN: 978-87-7119-025-0

e-ISBN: 978-87-7119-026-7

Layout: Hedda Bank

Forsidefoto: Polfoto/Cyranek Ireneusz

Oplag: 600

Tryk: Rosendahls – Schultz Grafisk A/S

© 2011 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

Tlf. 33 48 08 00

sfi@sfi.dk

www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

Skrifter, der omtaler, anmelder, henviser til eller gengiver SFI's publikationer, bedes sendt til centret.

INDHOLD

	FORORD	5
	RESUMÉ	7
1	INDLEDNING	11
	Formål	11
	Metode	12
	Spørgeskema	13
2	HVILKE INDSATSER ER DER I GRØNLAND?	15
	Indsats i byer og bygder	17
	Varighed	18
	Forskellige typer indsatser	18
	Formål	21
	Målgruppe	23

3	ANSVAR OG ØKONOMI	27
	Finansiering	28
	Indsatser med støtte fra fonde	30
	Målgruppen for fondsstøttede indsatser	31
	Formål for fondsstøttede indsatser	32
	LITTERATUR	35
	SFI-RAPPORTER SIDEN 2010	39

FORORD

Billedet af den sociale børne- og ungeindsats i Grønland er i gang med at ændre sig. Gennem de seneste år har Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling arbejdet for at få en bedre og mere moderne social indsats for børn og unge. Der er etableret familiecentre i så godt som alle byer, og man arbejder på at kunne give bedre hjælp til børn og unge. Man er desuden meget opmærksom på, at en del børn er udsat for omsorgssvigt, og blandt andet af den grund anbringes et stort antal børn og (især) unge uden for hjemmet.

Men der er mange opgaver, der skal løses. Denne rapport om den sociale børne- og ungeindsats i Grønland giver et første overblik over, hvilken indsats der konkret gøres i forhold til børn og unge i Grønland i 2011, herunder aktiviteterne i forskellige dele af landet, hvordan de forskellige indsatser er styret og finansieret, samt hvilke mål der er sat for arbejdet.

Rapporten er udarbejdet af seniorforsker, mag.art. Else Christensen og forskningsassistent, cand.oecon. Helle Hansen. Med.o.kir.dr., barnlækare Annlis Söderholm har været ekstern referee på rapporten og har bidraget med gode forslag og kommentarer.

Rapporten er finansieret af Villum Fonden.

København, august 2011

JØRGEN SØNDERGAARD

RESUMÉ

Rapporten giver et billede af den sociale børne- og ungeindsats i Grønland, som den ser ud i 2011. Det er en oversigt baseret på informationer fra Det Grønlandske Selvstyres finanslov for 2011 og tal fra de fire kommuners budgetter for 2011. Desuden er der indsamlet informationer fra en række selvejende institutioner, private institutioner, NGO-organisationer samt private foreninger og organisationer, der i 2011 har én eller flere sociale indsatser for børn og unge. I alt er der informationer om 141 forskellige indsatser.

De registrerede indsatser kan være dele af det almindelige etablerede hjælpesystem eller nye tiltag, ligesom der kan være tale om såvel store som små initiativer, som fx etableringen af et familiecenter, eksistensen af et børnehjem, en forebyggende oplysningskampagne, et værested, en mentorordning for unge eller et ferieophold. Vi har forsøgt at få registreret alle indsatser, men realistisk set vil der være enkelte indsatser, vi ikke har været opmærksomme på. Der kan være indsatser, som vi har vurderet, er rettet til voksne, men som andre vil vurdere, er rettet til både børn og voksne. Der kan desuden være indsatser, som ikke figurerer selvstændigt i finanslov eller budgetter, og indsatser, hvor vi ikke har kunnet læse, hvad indsatsen handler om. Endelig kan der være mindre, meget lokale indsatser, som vi ikke har haft mulighed for at få kendskab til. Alligevel kan vi konstatere, at vi dækker meget bredt, og at vi har langt størstedelen af alle indsatser med i vores registrering.

INDSATSERNES KARAKTER

De beskrevne indsatser finder sted i alle dele af Grønland. Langt de fleste indsatser finder sted i byerne. Halvdelen af alle indsatser finder sted i én by, og en fjerdedel finder sted i flere byer. Den sidste del af indsatserne finder stort set sted i hele landet, det vil sige både i byer og i bygder. De indsatser, der finder sted i hele landet, er i langt de fleste tilfælde oplysningskampagner igangsat af PAARISA¹ (og i et enkelt tilfælde af UNICEF).

Vi har kun fundet ganske få indsatser, som primært finder sted i bygderne. Enkelte bygder har et værested, en sommerlejr eller lignende, ligesom der i nogle bygder er tilbud om et hjælpe-team fra storkommunen, der kan rykke ud, når der opstår særlige problemer.

De fleste indsatser findes i Kommuneqarfik Sermersooq og Qaasuitsup Kommunua. Det er de to kommuner, der har det største antal indbyggere, ligesom det er de to kommuner, der rent arealmæssigt har den største udstrækning. Begge kommuner indeholder desuden områder, der set i forhold til resten af Grønland traditionelt har været socialt belastede.

De fleste af de registrerede indsatser er karakteriseret som varige, det vil sige, at de enten er i gang året rundt, eller at de finder sted på faste tider året igennem. Kun enkelte indsatser har en mere kortvarig karakter.

Der er flere store indsatser af typen døgninstitutioner/børnehjem samt flere indsatser i form af holdningsbearbejdende kampagner. Desuden er der familiecentre (og familierådgivninger) i de fleste større byer. Herudover gælder det, at der i høj grad er tale om planlagte indsatser, som er en del af det sociale system i Grønland. Karakteristikken af indsatserne tegner et billede af Grønland som både stabilt og traditionelt.

Ønsker man en mere uddybet viden, er det relevant at se på, hvilke indsatser der *ikke* findes. Der er for eksempel ikke mange indsatser i forhold til efteruddannelse af personale inden for det sociale område, ligesom der ikke er mange indsatser i forhold til uddannelse af personer, der udfører familiepleje. Det sidste er tankevækkende i og med, at

1. PAARISA varetager den forebyggende og sundhedsfremmende indsats gennem oplysning og rådgivning samt koordinering af centrale og tværsektorielle sundhedsfremmende aktiviteter. Det overordnede mål er implementering af Naalakkersuisut Folkesundhedsprogram Inuuneritta.

der efterhånden er mellem 8 og 10 pct. af de grønlandske børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

MÅLGRUPPE

Målgrupperne for de sociale indsatser er i høj grad familier med børn, hvor der i særlig grad er indsatser i forhold til børn i alderen 6-13 år og 14-17 år. Formålet angives i de fleste tilfælde at være råd og vejledning (men ikke behandling), hjælp ved specifikke individuelle eller sociale problemer samt familiebehandling. Hovedparten af indsatserne kan karakteriseres som ”klassiske”, idet der er tale om indsatser, man sædvanligvis anser for fundamentale i et velfærdssamfund.

FINANSIERING OG STYRING

Langt de fleste indsatser finansieres og styres af de fire kommuner og af Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling. Kommunerne har godt halvdelen af de forskellige indsatser, mens Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling har knap en femtedel. Den sidste del af indsatserne finansieres og styres af forskellige NGO'er, private foreninger m.v. samt selvejende institutioner eller privatejede institutioner.

Hvad angår de indsatser, der ikke er offentligt finansieret, har det ikke været muligt at få præcise oplysninger om, hvor stort et beløb der er afsat til den enkelte indsats, ligesom det er uklart, hvor stor en del af finansieringen der består af fondsmidler, når det drejer sig om indsatser, der er finansieret af både offentlige midler og fondsmidler.

FONDSMIDLER

Fonde og indsamlede midler finansierer primært specifikke indsatser, der dels er helt konkrete, dels er nye på den måde, at de tager fat på hidtil uløste opgaver. Sammenfattende kan man sige, at midler fra fonde og fra indsamlinger i højere grad peger i retning af videre udvikling og ny forståelse af de sociale problemer. Der er primært tale om konkrete aktiviteter, som ikke har karakter af behandling. Der er tale om aktiviteter, som vil kunne afsluttes, hvis der på et tidspunkt ikke er midler til at gennemføre dem. Desuden støtter fonde i højere grad indsatser i forhold til børnefamilier med børn i alderen 0-6 år.

SOCIALPOLITIK I GRØNLAND I DAG

Den aktuelle tendens i ønskerne til indholdet i det sociale arbejde er præget af, at Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling gennem de seneste år har peget på, at en forandring af det grønlandske sociale hjælpesystem kræver, at der ydes en større indsats fra privatpersoner i Grønland. Det gælder holdningen til sociale problemer, frivilligt arbejde og indsamling af midler til nye projekter. Man ønsker, at flere tager ansvar for og involverer sig i at støtte socialt udsatte, så man kan styrke opfattelsen af det sociale ansvar som et fælles engagement.

INDLEDNING

Denne undersøgelse af den sociale indsats for børn og unge skal give et overblik over de forskellige former for social indsats, der aktuelt er i gang i Grønland. Vi opgør, hvor mange – og hvilke – indsatser der er i gang i løbet af 2011. Undersøgelsen indeholder ikke nogen karakteristik af indsatsernes indhold, ligesom der ikke er nogen vurdering af betydningen af de forskellige indsatser. Hensigten er udelukkende at give et kort overblik over de forskellige sociale indsatser rettet mod børn og unge i Grønland i 2011.

FORMÅL

Projektets formål er at opstille en samlet oversigt over den sociale børne- og ungeindsats i Grønland, herunder indsatser styret og finansieret af selvstyret, af de fire kommuner samt af NGO-organisationer eller private foreninger og organisationer.

METODE

Vi har indsamlet viden om de forskellige indsatser inden for det sociale børne- og ungeområde via oplysninger fra Det Grønlandske Selvstyres finanslov for 2011 og tilsvarende fra de fire kommuners budget for 2011 (Qaasuitsup Kommunia², Qeqqata Kommunia³, Kommuneqarfik Sermersooq⁴ og Kommune Kujalleq⁵). Finanslov og budgetter er så konkrete, at man kan identificere langt de fleste indsatser, der bliver givet bevilninger til.

Selvstyrets finanslov er tilgængelig via internettet, og vi har desuden fået gennemgået indholdet ved et møde i februar 2011 i Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling.⁶

Kanukoka⁷ har hjulpet med at etablere kontakt til de fire kommuner, som alle har været meget hjælpsomme med at sende de relevante dele af deres budget for 2011. I det omfang, det har været nødvendigt, har kommunerne desuden bidraget med uddybende oplysninger via samtale eller mail. De dele af indsatsen, der er planlagt finansieret via finansloven og kommunernes budgetter, vil således være kortlagt i undersøgelsen.

Undersøgelsen inddrager endvidere en række oplysninger om indsatser, der er iværksat af private organisationer. Vi har undersøgt en række selvejende institutioner, private institutioner og private organisationers hjemmesider, ligesom vi har haft telefonisk kontakt med NGO-organisationer og private foreninger/organisationer, der har sociale indsatser/aktiviteter for børn og unge i Grønland (Kalaallit Røde Korsiat, Red Barnet, Foreningen Grønlandske Børn, UNICEF, Nanu Børn, Bedre Børneliv samt andre private organisationer, som fx Lions Club og Rotary). De mere uddybende oplysninger er indhentet via telefon. Desuden har vi suppleret med oplysninger fra en undersøgelse, som MIPI⁸ gennemførte for Red Barnet i 2009 (MIPI, 2010).

Fra de større NGO'er har vi formentlig samtlige indsatser, mens vi for små private organisationer eller privatpersoners vedkommende har

2. Ny storkommune, der består af: Kangaasiaq, Aasiaat, Qeqertarsuaq, Qasigiannuguit, Ilulissat, Uummanaq, Upernavik og Qaanaaq.

3. Ny storkommune, der består af: Maniitsoq og Sisimiut.

4. Ny storkommune, der består af: Ivittuut, Paamiut, Nuuk, Ammassalik og Ittoqqortoormiut.

5. Ny storkommune, der består af: Nanortalik, Qaqortoq og Narssaq.

6. Tidligere Departementet for Sociale Anliggender.

7. Kommunernes Landsforening i Grønland.

8. Videnscenter om Børn og Unge i Grønland.

oplysninger om flertallet af indsatserne. I langt de fleste tilfælde har vi ikke nogen oplysninger om økonomien for indsatser, der er sat i gang af private organisationer. Samlet mener vi, at stort set alle store og større indsatser, alle indsatser i offentligt regi og alle indsatser i de store og større private organisationer er med i opgørelsen.

Der er stor forskel på de indsatser, vi har oplysninger om. I den ene ende af spektret er der de nye familiecentre, som enten er i færd med at åbne (fx Qaasuitsup Kommunua) eller under planlægning, mens der i den anden ende af spektret fx er gaver til børn, som Nanu Børn står for.

SPØRGESKEMA

For at gøre det muligt at skelne mellem de forskellige typer indsatser er der udarbejdet et ganske kort skema, hvor det for hver enkelt indsats anføres, hvem der finansierer indsatsen, indsatsens budget i 2011 (for de offentligt betalte indsatser), hvem der styrer indsatsen, hvor indsatsen finder sted, indsatsens målgruppe, indsatsens formål samt en karakteristik af, hvilken type indsats der er tale om.

HVILKE INDSATSER ER DER I GRØNLAND?

Undersøgelsen har i alt indsamlet informationer om 141 forskellige former for indsatser, hvis formål er at give hjælp og støtte til børn og unge. Nogle indsatser er store og dyre, andre er ganske små, nogle indsatser finder sted i en enkelt by og forløber året igennem, mens andre sker periodevis og finder sted i forskellige byer og bygder.

Vi har foretaget en første inddeling efter, hvor indsatsen finder sted, og har opdelt efter indsatser, der finder sted i hele landet (eller i mindst to kommuner), og indsatser, der finder sted i én af de fire store kommuner.⁹ Se tabel 2.1, der viser fordelingen af de registrerede former for indsats.

9. De grønlandske kommuner er pr. 1. januar 2009 sammenlagt til fire nye, store kommuner, beliggende henholdsvis i den nordlige del af Grønland, midt i Grønland, øst og vest i Grønland (samt) og i den sydlige del af Grønland. Det er henholdsvis Qaasuitsup Kommunia, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq og Kommune Kujalleq. Af pladshensyn og for at gøre tabellerne mere læservenlige vil kommunerne i en række tabeller være anført som Qaasuitsup, Qeqqata, Sermersooq og Kujalleq.

TABEL 2.1

Indsætserne for børn og unge fordelt efter, hvor de finder sted. Antal og procent.

	Antal	Procent
Qaasuitsup Kommunia	41	29
Qeqqata Kommunia	13	9
Kommuneqarfik Sermersooq	44	31
Kommune Kujalleq	21	15
Hele landet	22	16
I alt	141	100

Det fremgår, at der er flest indsætser i Kommuneqarfik Sermersooq og Qaasuitsup Kommunia. Kommuneqarfik Sermersooq er den nye kommune, der består af de tidligere kommuner: Ivittuut, Nuuk, Paamiut, Ammassalik og Ittoqqortoormiit, mens Qaasuitsup Kommunia er den nordligste af de fire kommuner, og den består af de tidligere kommuner Kangaatsiaq, Aasiaat, Qeqertarsuaq, Qasigiannuit, Ilulissat, Uummannaq, Upernavik og Qaanaaq. Det vil sige, at de to kommuner, som har flest belastede børnefamilier (Christensen m.fl., 2009), har de fleste sociale indsætser med børn og unge som målgruppe.

TABEL 2.2

Befolkningstal samt børn i alderen 0-14 år og 15-17 år i de fire store kommuner i Grønland. Antal og procent.

Kommune	Befolkningstal	Antal 0-14-årige	Andel af 0-14-årige i procent	Antal	
				15-17-årige	Andel af 15-17-årige i procent
Qaasuitsup	17.742	4.134	23,3	908	5,1
Qeqqata	9.684	2.141	22,1	472	4,9
Sermersooq	21.559	4.824	22,3	846	3,9
Kujalleq	7.441	1.589	21,4	360	4,8
I alt	56.426	12.688	22,5	2.586	4,6

Kilde: Grønlands Statistik.

Ser vi på befolkningstallet i de fire kommuner (se Tabel 2.2), finder vi desuden, at Kommuneqarfik Sermersooq og Qaasuitsup Kommunia er de to kommuner, der har såvel de fleste indbyggere som de fleste børn og unge. Betragtning på denne måde giver det således mening, at det også er disse to kommuner, der har de fleste aktiviteter.

Samlet set kan man derfor konstatere, at fordelingen af indsatser i de forskellige kommuner ser naturlig ud, når man ser på antallet af indsatser og befolkningstallet i de enkelte kommuner. Dette er dog med forbehold for Qeqqata Kommunia, hvor der er relativt færre indsatser. Når disse ting er sagt, må det selvfølgelig også nævnes, at vi her kun betragter antallet af indsatser, ikke indsatsernes indhold eller størrelse. Samtidig må man også være opmærksom på, at det store antal indsatser i Kommuneqarfik Sermersooq og Qaasuitsup Kommunia kan have en sammenhæng med, at de to kommuner rent arealmæssigt er de største, ligesom begge kommuner indeholder områder, hvor der generelt er store sociale problemer (henholdsvis i Østgrønland og i Nordgrønland).

INDSATS I BYER OG BYGDER

De registrerede indsatser finder sted i både byer og bygder, men langt de fleste indsatser finder sted i byerne. I hver enkelt af de fire kommuner finder godt halvdelen af samtlige indsatser sted i én enkelt by, mens godt en fjerdedel finder sted i flere byer. De indsatser, som finder sted i flere byer og i flere bygder, er primært landsdækkende indsatser, som fx oplysningskampagner.

Det er kun en begrænset del af Grønlands befolkning, der bor i bygder. I alt 10 pct. af de voksne og 4 pct. af børn og unge i alderen 0-17 år (Grønlandsk Statistik, 2011) bor i en bygd. Alligevel har alle kommuner mindst én indsats, der finder sted i en eller flere bygder.

Der er flere indsatser, der finder sted i flere bygder end i en enkelt bygd. Det gælder fx holdningsbearbejdende kampagner og undervisning og rejsekorps, der kommer ud i forbindelse med særlige problemstillinger, ofte i forbindelse med seksuelle overgreb. Det gælder desuden, at aktiviteterne i bygderne ofte er tidsbegrænsede og ofte gentages i flere forskellige bygder. Eksempler på disse aktiviteter er kurser om børns rettigheder eller om omsorgssvigtede børn samt oplysningsprojekter om seksuelle krænkelser. I Qaasuitsup Kommunia rejser familiehøjskolen rundt mellem bygderne og tilbyder familiebehandling. Dog er de fleste af de indsatser, der finder sted i bygderne, indsatser, der finder sted i hele landet, som fx PAARISA's forebyggelsesprojekter.

Samlet kan man konstatere, at der er færre helt konkrete indsatser i bygderne. I de fleste tilfælde er der tale om mere almene indsatser, der er rettet til store dele af befolkningen som målgruppe.

VARIGHED

Størstedelen af de registrerede indsatser er varige, se Tabel 2.3. Desuden er enkelte indsatser startet i 2011 og forventes derefter at blive varige. En række indsatser forløber i en periode af året (fx sommer eller vinter) hvert år og er i den forstand varige, selvom der er lange perioder, hvor indsatsen ikke er i gang. Kun et beskedent antal indsatser kan karakteriseres som kortvarige. Det er typisk indsatser varetaget af private organisationer eller foreninger.

Samlet set kan man således sige, at Grønland er præget af stabilitet i den sociale indsats over for børn og unge, da der er tilsyneladende ikke mange tilbud, der har ad hoc-præg. Tilsyneladende igangsætter man indsatser, der bunder i et reelt ønske. Men der eksperimenteres ikke ret meget, og det kunne være en spændende målsætning, hvis der i højere grad kunne afprøves nye former for tiltag.

TABEL 2.3

Indsatser fordelt efter varighed og kommune hhv. hele landet. Antal og procent.

	Qaasuitsup	Qeqqata	Sermer-sooq	Kujalleg	Hele landet		Procent
Hele 2011	36	13	39	19	15	122	87
Startet 2011	0	0	1	0	1	2	1
Periodevis	3	0	1	2	3	9	6
Kort periode	2	0	3	0	3	8	6
I alt	41	13	44	21	22	141	100

FORSKELLIGE TYPER INDSATSER

Vi har kategoriseret samtlige indsatser efter, hvilken type indsats der er tale om. Vi har opereret med i alt 24 forskellige kategorier, hvor vi har inddraget alle de forskellige typer indsatser, vi har haft kendskab til, samt

kategorien ”Andet” til de indsatser, der ikke umiddelbart kunne placeres i en kategori. Se Tabel 2.4.

TABEL 2.4

Indsatser fordelt efter type og kommune hhv. hele landet. Antal og procent.

	Qaa- suitsup	Qeq- qata	Sermer		Hele landet	I alt	Procent
			sooq	Kujalleq			
Døgninstitutioner	5	3	15	6	0	29	19
Holdningsbearbejden- de aktiviteter	3	0	0	2	9	14	9
Værested	5	1	2	3	0	11	7
Forebyggende indsats	4	0	5	0	2	11	7
Familiecenter	5	1	3	1	0	10	7
Andet	3	1	3	1	2	10	7
Krisecentre	5	1	2	1	0	9	6
Mentorordning	3	2	2	2	0	9	6
Familiehøjskole	1	3	2	1	0	7	5
Familierådgivning	3	0	4	0	0	7	5
Uddannelse af personale	2	0	2	0	2	6	3
Undervisning af forældre	3	0	2	0	0	5	3
Sommertur	1	0	0	2	2	5	3
Plejefamilier	1	1	2	1	0	5	3
Hjælp til børn/unge, der har været udsat for seksuelle over- greb	1	0	1	0	1	3	2
Fritidsaktivitet	0	0	1	2	0	3	2
Midlertidig bopæl	1	0	1	0	0	2	1
Forebyggelse af teenagegraviditeter	0	0	0	0	2	2	1
Tilbud til gravide mødre	1	0	1	0	0	2	1
Behandlingshjem	0	0	1	0	0	1	1
Kurser/aktiviteter om børns rettigheder	0	0	0	0	1	1	1
Kurser for vordende forældre	0	0	0	0	1	1	1
Aflastningsfamilier	0	0	0	0	0	0	0
I alt	47	13	49	22	22	153 ¹	100

1. Enkelte former for indsats er noteret som mere end én type, summen bliver derfor 153.

Det fremgår af Tabel 2.4, at der er flest indsatser af typen ”Døgninstitutioner”, fx børnehjem (herunder et enkelt behandlingshjem), samt hvad der er karakteriseret som holdningsbearbejdende aktiviteter. Bør-

nehjem (og behandlingshjemmet) er institutioner, der i særlig grad findes i Kommuneqarfik Sermersooq og i Kommune Kujalleq, mens holdningsbearbejdende aktiviteter findes i hele landet.

De holdningsbearbejdende aktiviteter er en række indsatser, der sigter mod at påvirke modtageren, dvs. bearbejde modtagerens holdninger, så der sker en forandring i den almindelige måde at være på. Det er oplysningskampagner fra PAARISA og fx kampagner om børns rettigheder, som bl.a. Bedre Børneliv og UNICEF gennemfører, ligesom Red Barnet (i samarbejde med Mary Fonden) har en kampagne mod mobberi på landets skoler.

I nogle tilfælde er indsatserne en form for uddannelse, som fx Foreningen Grønlandske Børns kurser om behandling i forbindelse med omsorgssvigt samt kommunernes kurser for vordende forældre og undervisning af forældre. Størstedelen af indsatserne har dog ikke et undervisningsformål.

Familiecentre og familierådgivninger, der er dyrere indsatser, findes i alle fire kommuner. Der er familiecentre i de fleste byer, dvs. at der er mere end ét center i hver kommune. I de fleste kommuner er der desuden væresteder, forebyggende aktiviteter, mentorordninger og krisecentre samt en række forebyggende aktiviteter og andre aktiviteter som sommerture, fritidsaktiviteter m.v. Mange af fritidsaktiviteterne iværksættes af NGO'er og private organisationer.

Igen kan indsatserne beskrives som en satsning på det sikre og måske også det mere traditionelle. Det mest iøjnefaldende er, at der ikke er mange aktiviteter til uddannelse af personale, til undervisning af plejefamilier eller tilbud til at forebygge teenagegraviditeter. Alle tre tilbud ville det være formålstjenligt at prioritere.

En stor del af personalet inden for det sociale område har kun en begrænset uddannelse og har et behov for at modtage undervisning inden for deres område. Langt fra alle sagsbehandlere ude i landet er uddannet som socialrådgivere, mange har ikke nogen formel uddannelse.

Undervisning af familier, der skal være plejefamilier, vil også være relevant. I Skatte- og Velfærdskommissionens rapport fra marts 2011 fremgår det, at familiepleje er et centralt tema, og at det vil være væsentligt at få en bedre uddannelse af potentielle plejefamilier. Vi har fået op-

lyst, at mellem 8 og 10 pct. af alle børn er anbragt uden for hjemmet¹⁰, heraf mange i familiepleje, hvor der formentlig er de samme vanskeligheder, som man finder i andre lande. Undervisning og støtte ville derfor være et relevant tiltag. Endelig skal det nævnes, at cirka en tredjedel af de grønlandske kvinder får deres første barn, inden de fylder 18 år. Det ville derfor være relevant med mere konkret opmærksomhed i forhold til at forebygge teenagegraviditeter.

Vi skal dog nævne, at der kan være visse af de nævnte aktiviteter, der indgår i kommunens almindelige arbejde, som derfor ikke er registreret som en selvstændig aktivitet. Alligevel vil det formentlig være formålstjenligt med flere initiativer og flere ideer på alle tre områder.

FORMÅL

Tabel 2.5 viser, hvilke formål der er registreret for de forskellige typer indsatser. I nogle tilfælde er der registreret mere end ét formål for den enkelte aktivitet, og summen af de registrerede formål er således i alt 216 (hvor der indgår i alt 141 indsatser).

En fjerdedel af de registrerede indsatser har ”råd og vejledning ved aktuelle individuelle eller sociale problemer” som (en del af) formålet. Det skal her pointeres, at der er tale om råd og vejledning og ikke om en individuel behandling. Igen finder vi, at der i særlig grad er tale om indsatser i Kommuneqarfik Sermersooq og Qaasuitsup Kommunia.

Der er også en hel del indsatser, hvor formålet er at give hjælp ved specifikke individuelle eller sociale problemer, og igen forekommer den største andel af indsatserne i Kommuneqarfik Sermersooq og Qaasuitsup Kommunia.

Der er desuden en del indsatser, der angiver ”familiebehandling” som formålet. Her er der i høj grad tale om kommunale familiecentre og familiehøjskoler.¹¹ Fordelingen af disse indsatser i de fire kommuner er mere jævnbyrdig. Dette afspejler formentligt, at det de seneste år har

10. Ved et møde i Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling fik vi oplyst, at mellem 8 og 10 pct. af alle børn i Grønland er anbragt uden for hjemmet, enten på børnehjem, behandlingshjem eller i familiepleje.

11. Vi har ikke nærmere oplysninger om indholdet.

været en del af målsætningen for Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling, at der skulle etableres familiecentre i byerne.

TABEL 2.5

Indsatser fordelt efter formål og kommune hhv. hele landet. Antal og procent.

	Qaasuitsup	Qeqqata	Sermer- sooq	Kujalleq	Hele landet	I alt	Procent
Råd og vejledning	19	6	21	8	3	57	26
En bolig (fx børnehjem)	6	4	17	7	8	42	19
Hjælp ved specifikke problemer	10	4	10	4	1	29	14
Familiebehandling	9	4	7	2	0	22	10
Oplysning og vejledning	4	0	0	1	8	13	6
Væresteder	5	1	2	3	1	12	5
Oplevelser uden for hjemmet	3	0	2	3	3	11	5
Overnatning ved akutte problemer	5	1	2	1	0	9	4
Mentorordning	3	2	2	2	0	9	4
Børns vilkår og rettigheder styrkes	0	0	0	1	5	6	3
Efteruddannelse af fagfolk	1	0	2	0	2	5	2
Uddannelse af plejeforældre	1	0	1	0	1	3	1
Individuel behandling	1	1	0	0	0	2	1
I alt	67	23	66	32	32	220 ¹	100

1. Flere indsatser har mere end ét formål, den samlede sum af indsatser er derfor 220.

Råd og vejledning, hjælp ved specifikke problemer og familierådgivning udgør tilsammen hovedindsatsen af de kommunale tilbud. Det er disse indsatser, der i særlig grad har været opmærksomhed på gennem de seneste år.

En fjerde indsats, der fylder meget i opgørelsen, er tilbud til børn, der ikke kan bo hjemme (forskellige institutioner, fx børnehjem og behandlingshjem), som tilsammen udgør cirka en femtedel af tilbuddene, når man skal beskrive den sociale indsats for børn og unge. Økonomisk fylder disse tilbud en hel del, ligesom der tilsyneladende er god brug for

dem. I den offentlige debat er der jævnligt indlæg, der peger på, at der ikke er tilstrækkeligt mange pladser, og at der er mange børn, der står i kø for at få en plads.

I de senere år har man i høj grad været opmærksom på at supplere tilbuddet om ophold på fx børnehjemmene med tilbud om familiepleje, både i form af almindelige plejefamilier og akut familiepleje. Der er mange børn, der er anbragt i familiepleje i hele Grønland, og det er derfor bemærkelsesværdigt, at der kun er enkelte indsatser, der har som formål at uddanne eller støtte plejefamilier. Det skal dog nævnes, at Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling er klar over og parat til, at der skal sættes noget i gang. I strategien Tryk Barndom 2010¹² er der en beskrivelse af den strategi, der skal anvendes for at gennemføre en særlig indsats for børn og familier. Desuden er der gennemført en første analyse og evaluering af døgninstitutionsområdet (Deloitte, 2011). Indtil videre må man dog konstatere, at der endnu ikke er igangsat særligt mange indsatser på området.

Endelig skal vi nævne, at der er en hel del væresteder samt forskellige andre indsatser, som fx mentorordninger og ordninger, der skal give børnene oplevelser uden for hjemmet. Begge typer af indsatser gennemføres i vid udstrækning af NGO'er.

MÅLGRUPPE

De forskellige indsatser har forskellige målgrupper. Tabel 2.6 viser en oversigt over målgrupper i henholdsvis hver af de fire kommuner og hele landet. Fordelingen ligner den, der tidligere er blevet beskrevet, hvor de to store kommuner, Qaasuitsup Kommunua og Kommuneqarfik Sermersooq, har de fleste indsatser.

Indsatser, der har hele befolkningen som målgruppe, er typisk oplysningsaktiviteter (som fx PAARISA's kampagner). Samlet er det dog kun en mindre del af indsatserne, der har hele befolkningen som målgruppe.

12. Strategien ventes snart at komme på hjemmesiden for Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling.

TABEL 2.6

Indsatser fordelt efter målgruppe og kommune hhv. hele landet. Antal og procent.

	Qaasuitsup	Qeqqata	Sermer- sooq	Kujalleq	Hele landet	I alt	Procent
Befolkningen	2	0	0	1	6	9	4
Familier med børn	14	5	11	4	1	31	15
Forældre	6	1	7	1	0	15	7
Børn: 0-6 år	3	2	13	10	2	30	13
Børn: 7-13 år	14	6	21	13	6	60	26
Unge: 14-17 år	16	7	24	13	11	71	31
Fagfolk	3	0	2	0	2	7	3
Frivillige	0	0	0	0	0	0	0
Plejeforældre	1	0	1	0	1	3	1
Andre	1	0	0	0	0	1	0
I alt	60	21	79	42	29	251 ¹	100

1. En indsats kan godt have mere end én målgruppe.

De største målgrupper er børn og unge, som vi her har inddelt i aldrene 0-6, 7-13 og 14-17 år (nogle indsatser har flere aldersgrupper som deres målgruppe). Desuden er familier med børn en stor målgruppe, mens familiens voksne kun i mindre grad karakteriseres som en målgruppe. Tabel 2.6 kan betragtes som en understregning af, at man i det sociale arbejde igennem de senere år meget bevidst har haft børn og børnefamilier som vigtige målgrupper. Der er mange indsatser i gang, og der er tale om en tydelig prioritering.

Der er kun et stærkt begrænset antal indsatser, der har en målgruppe bestående af henholdsvis forskellige fagfolk inden for det sociale område, plejeforældre og frivillige voksne, der arbejder med børn. Nogle af de frivillige voksne, der arbejder med børn, kan dog have modtaget en vis træning via NGO'erne, hvis de arbejder med projekter styret af disse grupper.

Der kan være aktiviteter over for de nævnte persongrupper i andet regi, fx i forbindelse med uddannelsen af pædagoger og socialrådgivere (henholdsvis i Ilulissat og Nuuk), ligesom der kan være efteruddannelsesaktiviteter i de forskellige fagforeninger eller mere vidtgående efteruddannelsesstilbud til et mere begrænset antal deltagere. Vi har ikke oplysninger om sådanne aktiviteter eller om omfanget.

Alligevel forekommer efteruddannelse af henholdsvis fagfolk inden for det sociale område, plejeforældre og frivillige, der arbejder med børn, at være underprioriteret. Hvis man ønsker et øget og/eller et bedre tilbud til børn og børnefamilier, vil det derfor være en god idé at etablere

mere og bedre efteruddannelse (eller uddannelse i specifikke problemstillinger). Ellers risikerer man at få et principielt godt og omfattende tilbud til børn og børnefamilier, samtidig med at der i praksis ikke er folk, der er uddannede til at påtage sig opgaverne på en tilstrækkeligt kvalificeret måde.

ANSVAR OG ØKONOMI

Langt de fleste indsatser gennemføres og styres af de fire kommuner og Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling. Kommunerne

TABEL 3.1

Indsatser fordelt efter ansvar og kommune hhv. hele landet. Antal og procent.

	Qaasuitsup	Qeqqata	Sermer- sooq	Kujalleq	Hele landet	I alt	Procent
Kommunen	31	9	23	12	0	75	53
Departementet	2	1	8	2	12	25	18
Røde Korsiat	0	0	0	1	0	1	1
FGB*	3	1	3	1	0	8	6
Red Barnet	3	0	2	0	1	6	4
UNICEF	0	0	0	0	2	2	1
Nanu Børn	1	0	1	3	2	7	5
Bedre Børneliv	0	0	0	0	1	1	1
SORLAK	0	0	0	0	4	4	3
Selvejende institution	0	1	3	1	0	5	3
Privatejet institution	1	1	3	1	0	6	4
Andet	0	0	0	0	0	0	0
Uafklaret	0	0	1	0	0	1	1
I alt	41	13	44	21	22	141	100

*FGB = Foreningen Grønlandske Børn.

har ansvar for godt halvdelen, og Departementet ejer knap en femtedel af samtlige indsatser. Den sidste del af indsatserne (godt en fjerdedel) gennemføres af forskellige NGO'er, private foreninger m.v. samt selv-jende institutioner eller privatejede institutioner. Se Tabel 3.1.

Specielt Foreningen Grønlandske Børn, Red Barnet, UNICEF og Nanu Børn har ansvar for en række større indsatser, ligesom specielt én selvejende institution¹³ samt flere privatejede institutioner også er angivet som ansvarlige for forskellige indsatser.

FINANSIERING

Godt halvdelen af samtlige indsatser finansieres af kommunerne, og cirka en femtedel finansieres af Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling. Af de øvrige indsatser er der enkelte, der er finansieret af fx Nordisk Ministerråd, men ellers er halvdelen finansieret af forskellige fonde (fortrinsvis danske fonde) og halvdelen af indsamlede midler. Nogle indsatser er dog finansieret af dels kommuner, dels Selvstyret og fonde, ligesom nogle indsatser kan være finansieret af såvel fonde som indsamlede midler (derfor bliver summen af de finansierede indsatser 159 og ikke 141, som er det samlede antal indsatser). Selvom billedet således ikke er helt klart, fremgår det dog, at det især er kommunerne og Selvstyret (Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling), der er ansvarlig for finansieringen.

Tabel 3.2 viser, hvordan indsatserne i hver af de fire kommuner og i hele landet finansieres.

For en stor del af de registrerede indsatsers vedkommende har det ikke været muligt at få tilstrækkelige oplysninger om, hvor meget indsatsen forventes at koste i 2011. NGO'er og andre private organisationer har ikke offentligt tilgængelige budgetter, som kommunerne og Selvstyret har. Tabel 3.2 giver derfor udelukkende en oversigt over, hvilken instans der har været ansvarlig for finansieringen, og ikke over, hvor stor udgiften til aktiviteterne er.

13. Børne- og ungehuset Mælkebotten i Nuuk.

TABEL 3.2

Indsatser fordelt efter, hvem der finansierer dem, og efter kommuner hhv. hele landet. Antal og procent.

	Qaasuitsup	Qeqqata	Sermer-sooq		Hele landet		I alt	Procent
			sooq	Kujalleq	landet	I alt		
Kommunen	36	11	27	14	0	88	55	
Departementet	2	2	2	2	16	24	15	
Fonde	5	1	5	5	4	20	13	
Indsamlede midler	5	1	5	5	4	20	13	
Andet	0	0	0	0	4	4	3	
Uafklaret	0	0	2	1	0	3	1	
I alt	48	15	41	27	28	1591	100	

1. Flere indsatser er finansierede af mere end én instans.

Det fremgår af Tabel 3.3, at langt de fleste indsatser finansieres af en enkelt instans. Indsatser, der er finansieret af mere end én instans, findes oftest i Qaasuitsup Kommunia og Kommuneqarfik Sermersooq og sjældnere i de to andre kommuner. Indsatser, der finder sted i hele landet, er som hovedregel finansieret af én instans.

TABEL 3.3

Indsatser fordelt efter antal finansierende instanser samt kommuner hhv. hele landet. Antal og procent.

	Qaasuitsup	Qeqqata	Sermer-sooq		Hele landet		I alt	Procent
			sooq	Kujalleq	landet	I alt		
En instans	29	11	31	15	17	103	73	
Mere end én instans	7	2	9	4	4	26	18	
Uklart	5	0	4	2	1	12	9	
I alt	41	13	44	21	22	141	100	

Det samlede billede af, hvordan de forskellige indsatser er finansieret, har mange lighedspunkter med det tidligere beskrevne under forekomst af indsatser. Hovedtendensen er, at de store kommunale indsatser inden for det sociale område til hjælp for børn og unge finansieres (og styres) af kommunerne, mens mere almene og oplysende aktiviteter finansieres (og styres) af Selvstyrets departementer. Bloktilskuddet fra Selvstyret til kommunerne kan ikke identificeres, og derfor kan Selvstyrets finansiering af indsatser godt være større, end man umiddelbart får indtryk af. I begge tilfælde er der i høj grad tale om en videreførelse af indsatser, der

allerede er etableret. En undtagelse er dog tilrettelæggelsen af indsatsen i de nye familiecentre, hvor man forsøger at løse nye opgaver og at tilrettelægge arbejdet på en ny måde.

Fonde og indsamlede midler finansierer primært specifikke indsatser, der dels er helt konkrete, dels er nye på den måde, at de tager fat på hidtil uløste opgaver. Vi kan nævne indsatser som uddannelse af uuddannet personale til at arbejde med børn (og børnenes familier), der er udsat for omsorgssvigt, mentorordninger til børn fra bygder, der skal gå i skole i byerne, og som gerne skal i gang med en uddannelse, og kontaktfamilier, der skal støtte socialt svage børn (alle er eksempler fra Foreningen Grønlandske Børn), som er helt nye former for indsatser. Desuden er der en hel del væresteder, som er en nyere form for indsats, og som oprettes i flere forskellige byer (fx Red Barnet og Nanu Børn), eller nye institutioner og institutionstyper (selvejende og private institutioner).

Oplysningerne tyder på, at midler fra fonde og indsamlinger er præget af videreudvikling og en ny forståelse af de sociale problemer. I den forbindelse skal det nævnes, at Selvstyret gennem de seneste år har peget på, at en forandring af det grønlandske sociale hjælpesystem fordrer, at der ydes en større indsats fra privatpersoner (med hensyn til holdning til sociale problemer, frivilligt arbejde, indsamling af midler til nye projekter) i Grønland. Tanken er, at flere skal tage ansvar for og involvere sig i at støtte socialt udsatte, dvs. at det sociale i højere grad bliver et fælles engagement.

INDSATSER MED STØTTE FRA FONDE

Der er i alt mindst 20 af de 141 registrerede indsatser, der støttes af fonde, i nogle tilfælde udelukkende af én fond, i flere tilfælde af flere fonde, eventuelt kombineret med indsamlede midler eller med midler fra en kommune eller fra Selvstyret.

Qeqqata Kommunia har færre indsatser, der er støttet af fonde (eventuelt i kombination med andre former for støtte), end de øvrige kommuner. Se tabel 3.4.

De fondsstøttede indsatser finder hovedsagelig sted i byerne, enkelte finder dog sted i flere byer og i bygder (især i Qaasuitsup Kommunia).

TABEL 3.4

Fondsstøttede indsatser fordelt efter kommune. Antal og procent.

	Antal	Procent
Qaasuitsup	9	28
Qeqqata	5	16
Sermersooq	9	28
Kujalleq	9	28
I alt	32	100

MÅLGRUPPEN FOR FONDSSTØTTEDE INDSATSER

Målgrupperne for de fondsstøttede indsatser ligner overordnet set målgrupperne for samtlige indsatser, som de er beskrevet tidligere. De fondsstøttede indsatser er ligeledes især tilrettelagt som støtte til familier med børn, ligesom der i beskedent omfang er tale om støtte til indsatser rettet mod forskellige fagfolk inden for det sociale område.

Den største forskel mellem samtlige indsatser og de fondsstøttede indsatser ligger i alderen hos de børn, der i særlig grad er målgruppe for støtten. De fondsstøttede indsatser er i lidt højere grad rettet mod 0-6-årige børn, end hvad der gælder generelt. Se Tabel 3.5.

TABEL 3.5

Fondsstøttede indsatser fordelt efter målgruppe. Antal og procent.

	Antal	Procent
Befolkningen generelt	1	4
Familier med børn (både børn og voksne)	8	29
Familiens voksne	0	0
Børn i alderen 0-6 år	4	14
Børn i alderen 7-13 år	6	21
Unge i alderen 14-17 år	6	21
Forskellige fagfolk	2	7
Frivillige voksne, der arbejder med børn	0	0
Plejeforældre	0	0
Andre	1	4
I alt	28	100

FORMÅL FOR FONDSSTØTTEDE INDSATSER

Ser vi på de fondsstøttede indsatsers formål, Tabel 3.6, ser vi, at fondsstøttede indsatser typisk har et lidt snævrere formål, end hvad der gælder generelt. Billedet skal dog naturligvis ses med det forbehold, at vi nu betragter få indsatser, ligesom der kan være indsatser, der har fået støtte fra flere forskellige steder, og som derfor ikke er inddraget i oversigten.

TABEL 3.6

Fondsstøttede indsatser fordelt efter formål. Antal og procent.

	Antal	Procent
Råd og vejledning ved aktuelle individuelle eller sociale problemer (ikke behandling)	7	29
Hjælp ved specifikke individuelle eller sociale problemer	0	0
Individuel behandling	0	0
Individuel støtte (mentorordning)	3	13
Familiebehandling	0	0
Forebyggelse gennem oplysning og vejledning	2	8
Uddannelse af plejeforældre	0	0
Uddannelse/efteruddannelse af fagfolk	2	8
Holdningsbearbejdelse, børns vilkår og rettigheder	1	4
Væresteder	3	13
Bolig/overnatning ved aktuelle sociale problemer	0	0
En længerevarende bolig (fx børnehjem)	1	4
Skole med specifikt læringsmål	0	0
Oplevelser uden for hjemmet	5	21
I alt	24	100

Det fremgår, at de fleste indsatser har råd og vejledning ved aktuelle individuelle eller sociale problemer (hvor der ikke er tale om behandling) som formål. En længerevarende bolig (som fx en bolig på et børnehjem), hjælp ved specifikke problemer og familiebehandling er kun sjældent nævnt som formål. Det vil sige, at de fondsstøttede indsatser i højere grad er almene i deres formål, ligesom der formentlig er tale om indsatser, som vil kunne afsluttes, når der ikke længere er midler til opgaven.

Der er en del støtte til indsatser som mentorordninger, forebyggelse, holdningsbearbejdelse, væresteder samt oplevelser uden for hjemmet.

Tabel 3.7 viser en oversigt over, hvilke typer indsatser fondene støtter. Igen må vi tage det forbehold, at der kan være indsatser, som enten ikke er medtaget, fordi de har flere forskellige finansierende instanser, eller fordi vi kun har registreret det, vi har forstået som indsatsens

hovedaktivitet. Det viser, at fondene især støtter helt konkrete indsatser samt i vid udstrækning indsatser, som vil kunne nedlægges den dag, der ikke længere er økonomisk mulighed for at videreføre indsatsen.

TABEL 3.7

Fondsstøttede indsatser fordelt efter type. Antal og procent.

	Antal	Procent
Værested	2	10
Børnehjem	1	5
Holdningsbearbejdende aktiviteter	2	10
Uddannelse af personale	2	10
Tilbud til gravide mødre	1	5
Hjælp til børn/unge, der har været udsat for seksuelle overgreb	1	5
Forbyggende aktiviteter på børne- og ungeområdet	4	19
Mentorordning	3	14
Sommertur	1	5
Fritidsaktivitet	1	5
Andet	3	14
I alt	21	100

LITTERATUR

- Bedre Børneliv (2009): *Et børnehus i Grønland*. Nuuk: Bedre Børneliv.
- Bedre Børneliv (2011): Tilgængelig på: <http://www.mibb.gl/>. Besøgt 29. marts 2011.
- Berliner, P. (2009): *Evaluering af projekt Paamint Asasara 2009*. København: Københavns Universitet.
- Berliner, P. (2001): *MATU-projektet. Evalueringsrapport*. København: Københavns Universitet.
- Christensen, E., L.G. Kristensen & S. Baviskar (2009): *Børn i Grønland. En kortlægning af 0-14-årige børns og familiers trivsel*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 09:01.
- Deloitte (2011): *Analyse og evaluering af døgninstitutionsområdet. Afrapportering*. Nuuk: Departementet for Sociale Anliggender.
- Departement for Familie og Sundhed (2008): *Redegørelse om støtte og tilskud på børne- og ungeområdet*. Nuuk: Departement for Familie og Sundhed.
- Departement for Sociale Anliggender (2010): *Tryk barndom 2010. Strategi for en særlig indsats på børneområdet for 2010*. Nuuk: Departement for Sociale Anliggender.
- Foreningen Grønlandske Børn (2011): Tilgængelig på: <http://www.fgb.dk/>. Besøgt 29. marts 2011.
- Grønlands Selvstyre (2011): *Finanslov 2011*. Nuuk: Grønlands Selvstyre.

- Grønlands Selvstyre (2011): *Forslag til Finanslov for 2011*. Nuuk: Grønlands Selvstyre.
- Grønlands Statistik (2011): *Stigende folketal – flere udenlandske statsborgere. Befolkning 2011:01*. Nuuk: Grønlands Statistik.
- Kalaallit Røde Korsiat (2011): Tilgængelig på: <http://krk.gl/home/>.
Besøgt 29. marts 2011.
- KANUKOKA Indgang til informationer fra De Grønlandske Kommuners Landsforening (2011): Tilgængelig på:
<http://www.kanukoka.gl/da>. Besøgt 3. marts 2011.
- Kommune Kujalleq (2011): *Budget 2011*. Qaqortoq: Kommune Kujalleq.
- Kommune Kujalleq (2010): *Budget 2010*. Qaqortoq: Kommune Kujalleq.
- Kommune Kujalleq (2011): Tilgængelig på:
<http://www.kujalleq.gl/dansk/index-dansk.htm>. Besøgt 22. marts 2011.
- Kommuneqarfik Sermersooq (2011): *Budget 2011*. Nuuk: Kommuneqarfik Sermersooq.
- Kommuneqarfik Sermersooq (2010): *Børne- og Familiepolitik 2010-april 2013*. Nuuk: Kommuneqarfik Sermersooq.
- Kommuneqarfik Sermersooq (2010): *Paamiut Asasara. Forretningsplan for projekt Asasara 2010-2012*. Nuuk: Kommuneqarfik Sermersooq.
- Kommuneqarfik Sermersooq (2011): Tilgængelig på:
<http://www.sermersooq.gl/da/default.aspx>. Besøgt 15. marts 2011.
- MIPI – Videnscenter om Børn og Unge (2010): *Kortlægning af den sociale indsats på børne-, unge- og familieområdet i Grønland*. Nuuk: MIPI – Videnscenter om Børn og Unge.
- MIPI – Videnscenter om Børn og Unge (2011): Tilgængelig på:
<http://mipi.nanoq.gl/>. Besøgt 3. marts 2011.
- Nanoq Grønlandsselvstyre (2011): Tilgængelig på: <http://dk.nanoq.gl/>.
Besøgt 29. marts 2011.
- Nanu Børn (2010): *Nanubørn 2010 – Året der gik*. Nuuk: Nanu Børn.
- Nanu Børn (2011): Tilgængelig på: <http://www.nanuboern.gl/>. Besøgt 29. marts 2011.
- PAARISA. *Årsplan 2009*. Nuuk: PAARISA.
- PAARISA – Center for Folkesundhed (2011): Tilgængelig på:
http://www.paarisa.gl/home/paarisa_pillugu.aspx Besøgt 15. marts 2011.

- Qaasuitsup Kommunia (2011): *Budgetberegning 2010*. Ilulissat: Qaasuitsup Kommunia.
- Qaasuitsup Kommunia (2011): *Forebyggelsesplan for 2011*. Ilulissat: Qaasuitsup Kommunia.
- Qaasuitsup Kommunia (2011): *Qaasuitsup Kommunia. Budget 2011. Budgettal på Hovedområder*. Ilulissat: Qaasuitsup Kommunia.
- Qaasuitsup Kommunia (2011): Tilgængelig på:
<http://www.qaasuitsup.gl/da-DK>. Besøgt 22. marts 2011.
- Qeqqata Kommunia (2011): *Budget 2011, samt overslagsårene 2012-2014*. Sisimiut: Qeqqata Kommunia.
- Qeqqata Kommunia (2011): *Budget 2010, samt overslagsårene 2011-2013*. Sisimiut: Qeqqata Kommunia.
- Qeqqata Kommunia (2011): Tilgængelig på: <http://www.qeqqata.gl/>.
Besøgt 22. marts 2011.
- Red Barnet (2010): *Årsberetning 2010*. København: Red Barnet.
- Red Barnet Grønland (2011):
http://www.redbarnet.dk/Danmark_og_Grønland/Grønland.aspx. Besøgt 29. marts 2011.
- Sermitsiaq (2010): *Ny børn og unge forening i Illoqqortoormiut*.
<http://sermitsiaq.ag/indland/article142342.ece>.
Besøgt 22. marts 2011.
- Skatte- og Velfærdskommissionen (2011): *Vores velstand og velfærd kræver handling nu*. Nuuk: Selvstyret.
- UNICEF (2011): *Børn i Grønland. Samarbejdsprojekt mellem Selvstyret og UNICEF Danmark*. Slides fra præsentation af projektet. UNICEF.
- UNICEF Danmark (2011): Tilgængelig på:
<http://unicef.dk/nyheder/nyhed/historisk-aftale-om-boernsvilkaar-mellem-groenlands-selvstyre-og-unicef>. Besøgt 29. marts 2011.
- Valhalla (2011): Tilgængelig på:
http://valhalla.norden.org/links/groenlands-ungdomsfaellesraad-sorlak?set_language=no. Besøgt 3. marts 2011.

SFI-RAPPORTER SIDEN 2010

SFI-rapporter kan købes eller downloades gratis fra www.sfi.dk. Enkelte rapporter er kun udkommet som netpublikationer, hvilket vil fremgå af listen nedenfor.

- 10:01 Henriksen, A.C.: *Coaching af sygedagpengemodtagere. En pilotundersøgelse med eksperimentelt design.* 69 sider. ISBN: 978-87-7487-961-9. Kr. 70,00.
- 10:02 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H. & Jensen, V.M.: *Introduktion til dialogprojektet. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 1.* 97 sider. ISBN: 978-87-7487-962-6. Kr. 100,00.
- 10:03 Christensen, E.: *Grønlandske børn i Danmark.* 87 sider. ISBN: 978-87-7487-963-3. Kr. 90,00.
- 10:04 Henriksen, A.C.: *Veje til beskæftigelse. En kvalitativ undersøgelse af indsatser over for ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere.* 132 sider. ISBN: 978-87-7487-964-0. Kr. 130,00.
- 10:05 Gensby, U. & Thuesen, F.: *På vej mod job efter en arbejdsskade. En evaluering af arbejdsskadestyrelsens Fastholdelsescenter.* 128 sider. ISBN: 978-87-7487-965-7. Kr. 120,00.
- 10:06 Egelund, T., Jakobsen, T.B., Hammen, I., Olsson, M. & Høst, A.: *Sammenbrud i anbringelser af unge. Erfaringer, forklaringer og årsagerne bag.* 376 sider. ISBN: 978-87-7487-966-4. Kr. 375,00.

- 10:07 Bach H.B. & Henriksen A.C.: *Gravidens sygefravær*. 126 sider. ISBN: 978-87-7487-967-1. Kr. 130,00.
- 10:08 Bach H.B.: *Gravid og Fængselsbetjent*. 36 sider. ISBN: 978-87-7487-968-8. Netpublikation.
- 10:09 Madsen, M.B, Holt, H., Jonassen, A.B. & Schademán, H.K.: *Kvinder og mænd i den offentlige sektor. Karrieremonstre, lederønsker og ledermuligheder*. 274 sider. ISBN: 978-87-7487-969-5. Kr. 270,00.
- 10:10 Larsen, M.: *Lønforskelle mellem kvinder og mænd i 2007. Analyser for lønkommissionen*. 86 sider. ISBN: 978-87-7487-970-1. Kr. 90,00.
- 10:11 Thuesen, F.: *Ledelsen og motivation i den offentlige sektor. Et litteraturstudium*. 100 sider. ISBN: 978-87-7487-971-8. Kr. 100,00.
- 10:12 Deding, M. & Holt, H. (red.): *Hvorfor har vi lønforskelle mellem kvinder og mænd? En antologi om ligeløn i Danmark*. 246 sider. ISBN: 978-87-7487-972-5. Kr. 250,00.
- 10:13 Knudsen, L. & Nielsen, V.L.: *Effekten af kommunernes forebyggende foranstaltninger for unge. Forebyggende foranstaltninger i eget miljø sammenlignet med anbringelse uden for hjemmet*. 152 sider. ISBN: 978-87-7487-973-2. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 10:14 Lausten, M., Hansen, H. & Albæk Nielsen, A.: *Udsatte børnefamilier i Danmark*. 212 sider. ISBN: 978-87-7487-976-3. Netpublikation.
- 10:15 Christensen, G., Mikkelsen, M.F., Pedersen, K.B. & Amilon, A.: *Boligsociale indsatser og buslejestøtte. Kortlægning og programevaluering af Landsbyggefondens 2006-10-pulje*. 164 sider. ISBN: 978-87-7487-977-0. Vejledende pris 160,00 kr.
- 10:16 Bengtsson, S., Mateu, N.C. & Høst, A.: *Blinde børn – integration eller isolation? Blinde børns trivsel og vilkår i hjemmet, fritiden og skolen*. 136 sider. ISBN: 978-87-7487-978-7. Vejledende pris 140,00 kr.
- 10:17 Bengtsson, S., Mateu, N.C. & Høst, A.: *Blinde og stærkt svagsynede. Barrierer for samfundsdeltagelse*. 122 sider. ISBN: 978-87-7487-979-4. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 10:18 Ellerbæk, L.S. & Thuesen, F.: *Projekt arbejdsplads for højtuddannede. Følgforskning for Region Midtjylland*. 99 sider. ISBN: 978-87-7487-980-0. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 10:19 Jakobsen, V. & Ellerbæk, L.S.: *Løn- og arbejdsforhold for kvinder og mænd i køkkefaget*. 71 sider. ISBN: 978-87-7487-981-7. Netpublikation.

- 10:20 Ottosen, M.H., Andersen, D., Nielsen, L.P., Lausten, M. & Stage, S.: *Børn og unge i Danmark. Velfærd og Trivsel 2010*. 155 sider. ISBN: 978-87-7487-982-4. Vejledende pris: 260,00 kr.
- 10:21 Kofod, J.E., Benwell, A.F., Kjær, A.A.: *Hjemvendte soldater. En interviewundersøgelse*. 76 sider. ISBN: 978-87-7487-983-1. Netpublikation.
- 10:22 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H., Heiner Schmidt, L. & Aaquist, M.: *Forebyggende foranstaltninger 0-4 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Debrapport 2*. 184 sider. ISBN: 978-87-7487-984-8. Vejledende pris: 195,00 kr.
- 10:23 Christensen, E., Lindstrøm, M. & Mølholt, A.-K.: *Efterværn for voldsudsatte kvinder. Krisecentrenes støtte og hjælp til kvinder, som flytter fra centrene*. 95 sider. ISBN: 978-87-7487-985-5. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 10:24 Jensen, V.M. & Nielsen, L.P.: *Vejle til ungdomsuddannelse 1. Statistiske analyser af folkeskolens betydning for unges påbegyndelse og gennemførelse af en ungdomsuddannelse*. 211 sider. ISBN: 978-87-7487-986-2. Netpublikation.
- 10:25 Espersen, L.D.: *Bekymrende identiteter. Ph.d.-afhandling*. 260 sider. ISBN: 978-87-7487-987-9. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 10:26 Høgelund, J., Tørslev, M.K. & Weibel, K.: *Sygemeldte og fortidspensionister med handicap. Jobcentermedarbejders perspektiver på jobcentrenes indsats*. 101 sider. ISBN: 978-87-7487-986-6. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 10:27 Lyk-Jensen, S.V., Jacobsen, J. & Heidemann, J.: *Soldater – før, under og efter udsendelse. Et litteraturstudie*. 92 sider. ISBN: 978-87-7487-989-3. Netpublikation.
- 10:28 Thuesen, F., Holt, H., Jensen, S. & Brink Thomsen, L.: *Virksomheders sociale engagement*. 172 sider. ISBN: 978-87-7487-990-9. Vejledende pris: 170,00 kr.
- 10:29 Jakobsen, V. & Liversage, A.: *Køn og etnicitet i uddannelsessystemet. Litteraturstudier og registerdata*. 175 sider. ISBN: 978-87-7487-991-6. Vejledende pris: 176,00 kr.
- 10:30 Christoffersen, M.N.: *Børnemishandling i hjemmet*. 120 sider. ISBN: 978-87-7487-992-3. Netpublikation.
- 10:31 Jakobsen, T.B., Hammen, I. & Steen, L.: *Efterværn – støtte til tidligere anbragte unge*. 94 sider. ISBN: 978-87-7487-993-0. Vejledende pris: 90,00 kr.

- 10:32 Korzen, S., Fisker, L. & Oldrup, H.: *Vold mod børn og unge i Danmark. En spørgeskemaundersøgelse blandt 8.-klasses-elever*. 127 sider. ISBN: 978-87-7487-994-7. Netpublikation.
- 10:33 Mateu, N.C.: *Hjælpeplanen for spilleafhængige. Kortlægning af telefonsamtaler i Danmark og Norge i perioden 2008-2009*. 50 sider. ISBN: 978-87-7487-995-4. Netpublikation.
- 10:34 Egelund, T., Böcker Jakobsen, T. & Steen, L.: *"Det er jo min familie!" Beretninger fra børn og unge i slægtspleje*. 126 sider. ISBN: 978-87-7487-996-1. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 10:35 Christensen, E.: *Alkoholproblemer og partnervold*. 48 sider. ISBN: 978-87-7487-997-8. Vejledende pris: 50,00 kr.
- 11:01 Liversage, A., Jakobsen, V. & Rode Hansen, I.: *"Det var ikke nemt, men jeg klarede det!" Interviewundersøgelse med etniske minoritetskvinder om uddannelse*. 156 sider. ISBN: 978-87-7119-000-7. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 11:02 Filges, T. & Holt, H.: *AC-arbejdskraft i den vestlige del af Region Midtjylland. Muligheder og barrierer*. 96 sider. ISBN: 978-87-7119-001-4. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:03 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H., Heiner Schmidt, L. & Aaquist, M.: *Forebyggende foranstaltninger 5-9 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Deberatport 3*. 184 sider. ISBN: 978-87-7119-002-1. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 11:04 Jacobsen, J. & Lindstrøm, M.: *Lokal integration af førtidspensionister*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-003-8. Vejledende pris: 110 kr.
- 11:05 Deding, M. (red.): *Forskning om tvang i misbrugsbehandling. En kortlægning foretaget af SFI Campbell*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-004-5. Netpublikation.
- 11:06 Oldrup, H., Lindstrøm, M. & Korzen, S.: *Vold mod førskolebørn. Praksis og barrierer for opsporing og underretning*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-005-2. Netpublikation.
- 11:07 Christensen, E.: *Væk fra Grønland. Udsatte grønlandere, der er flyttet til Danmark med deres børn*. 88 sider. ISBN: 978-87-7119-006-9. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:08 Brink Thomsen, L. & Høgelund, J.: *Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2010*. 140 sider. ISBN: 978-87-7119-007-6. Vejledende pris: 140,00 kr.

- 11:09 Bengtsson, S., Hansen, H. & Røgeskov, M.: *Børn med en funktionsnedsættelse og deres familier. Den første kortlægning i Norden.* 108 sider. ISBN: 978-87-7119-008-3. Vejledende pris: 110,00 kr.
- 11:10 Vitus, K. & Kjær, A.A.: *PSP-samarbejdet. En kortlægning af PSP-Frederiksberg, Odense, Amager og Esbjerg.* 201 sider. ISBN: 978-87-7119-009-0. Netpublikation.
- 11:11 Graversen, B.K.: *Tættere på arbejdsmarkedet? Om effektmåling af beskæftigelsesindsatsen for ikke-arbejdsmarkedsparede ledige.* 78 sider. ISBN: 978-87-7119-010-6. e-ISBN: 978-87-7119-048-9. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 11:12 Andersen, D., Thomsen, R., Langhede, A.P., Albæk Nielsen, A. & Toft Hansen, A.: *Skolernes samarbejde. Kortlægning af skolernes kontakt med kommunale forvaltninger og andre institutioner.* 249 sider. ISBN: 978-87-7119-011-3. Netpublikation.
- 11:14 Christoffersen, M.N. & Hammen, I.: *ADHD-indsatser. En forskningsoversigt.* 129 sider. ISBN: 978-87-7119-013-7. Vejledende pris: 130,00 kr.
- 11:15 Oldrup, H., Korzen, S., Lindstrøm, M. & Christoffersen, M.N.: *Vold mod børn og unge. Hovedrapport.* 95 sider. ISBN: 978-87-7119-014-4. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:16 Rostgaard, T., Bjerre, L., Sørensen, K. & Rasmussen, N.: *Omsorg og etnicitet. Nye veje til rekruttering og kvalitet i aldreplejen.* 207 sider. ISBN: 978-87-7119-015-1. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 11:17 Bengtsson, S., Alim, W., Holmskov, H. & Lund, A.: *Sociale indsatser til mennesker med ADHD. En kortlægning.* 166 sider. ISBN: 978-87-7119-017-5. e-ISBN: 978-87-7119-040-3. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:18 Böcker Jakobsen, T., Langhede, A.P. & Sørensen, K.: *Lige muligheder – støtte til udsatte børn og unge. Evalueringsrapport 1: Beskrivelse af igangsatte forsøgsprojekter.* 87 sider. ISBN: 978-87-7119-016-8. Netpublikation.
- 11:19 Albæk, K. & Brink Thomsen, L.: *Er kvindesag lavtlønsfag? En analyse af sammenhængen mellem løn og andelen af kvinder i enkelte arbejdsfunktioner.* 97 sider. ISBN: 978-87-7119-018-2. Vejledende pris: 97,00 kr.
- 11:20 Knudsen, L. & Egelund, T.: *Effekter af slægtspleje. Slægtsanbragte børn og unges udvikling sammenlignet med plejebørn fra traditionelle pleje-*

- familier*. 161 sider. ISBN: 978-87-7119-019-9. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:21 Kofod, J., Dyrvig, T.F., Markwardt, K., Lagoni, N., Bille, R., Termansen, T., Christiansen, L., Toldam, E.J. & Vilshammer, M.: *Prostitution i Danmark*. 395 sider. ISBN: 978-87-7119-020-5. Vejledende pris: 390,00 kr.
- 11:22 Brink Thomsen, L. & Høgelund, J.: *Handicap og beskæftigelse i 2010. Regionale Forskelle*. 68 sider. ISBN: 978-87-7119-021-2. e-ISBN: 978-87-7119-022-9. Vejledende pris: 60,00 kr.
- 11:23 Amilon, A.: *Supplerende arbejdsmarkedspension. Hvorfor vælger eller fravælger fortidspensionister ordningen?* 92 sider. ISBN: 978-87-7119-023-6. e-ISBN: 978-87-7119-024-3. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:24 Christensen, E. & Hansen, H.: *Den sociale indsats for børn og unge i Grønland. Kortlægning af aktiviteterne 2011*. 44 sider. ISBN: 978-87-7119-025-0. e-ISBN: 978-87-7119-026-7. Vejledende pris: 40,00 kr.
- 11:25 Lyk-Jensen, S.V., Weatherall, C.D., Heidemann, J., Damgaard, M. & Glad, A.: *Soldater før og under udsendelse. En kortlægning*. 190 sider. e-ISBN: 978-87-7119-028-1. Netpublikation.
- 11:26 Ottosen, M.H. & Stage, S.: *Dom til fælles forældremyndighed. En evaluering af forældreansvarsloven*. 257 sider. ISBN: 978-87-7119-029-8. e-ISBN: 978-87-7119-030-4. Vejledende pris: 250,00 kr.
- 11:28 Chistensen, E. & Hansen, H.: *Kalaallit nunaanni meeqqanut inuusut-tunullu isumaginninnikeut suliniutit*. 46 sider. ISBN: 978-87-7119-033-5. e-ISBN: 978-87-7119-034-2. Vejledende pris: 40,00 kr.
- 11:29 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H., Vammen, K.S., Schmidt, L.H. & Legendre, A.-C.: *Forebyggende foranstaltninger 10-13 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 4*. 184 sider. ISBN: 978-87-7119-036-6. e-ISBN: 978-87-7119-037-3. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 11:30 Bengtsson, S.: *Danmark venter stadig på sin psykiatireform. Et rids af udviklingen de seneste årtier*. 78 sider. ISBN: 978-87-7119-038-0. e-ISBN: 978-87-7119-039-7. Vejledende pris: 70,00 kr.

DEN SOCIALE INDSATS FOR BØRN OG UNGE I GRØNLAND

KORTLÆGNING AF AKTIVITETERNE 2011

Formålet med denne rapport er at give et overblik over den sociale børne- og ungeindsats i Grønland, som den ser ud i 2011.

Undersøgelsen er finansieret af Villum Fonden og bygger på data indhentet via oplysninger i budgetter for 2011 for Grønlands Selvstyre og landets fire kommuner. Desuden er der indhentet oplysninger fra en række selvejende og private institutioner, NGO-organisationer samt private organisationer og foreninger. I alt er der indhentet oplysninger om 141 forskellige indsatser.

Hovedparten af indsatserne er i gang året rundt eller på faste tider hvert år, og en stor del af kræfterne bruges på etablering og drift af daginstitutioner og børnehjem. Indsatser finansieret af Selvstyret og kommunerne er typisk planlagte og en del af det sociale system, mens nye og mindre traditionelle tiltag oftest er iværksat af selvejende og private institutioner samt NGO-organisationer.

Målgrupperne for indsatserne er i høj grad familier med børn. Der kun få indsatser med det formål at efterud-danne personale inden for det sociale område og kun få indsatser, der er specifikt rettet mod byggerne.